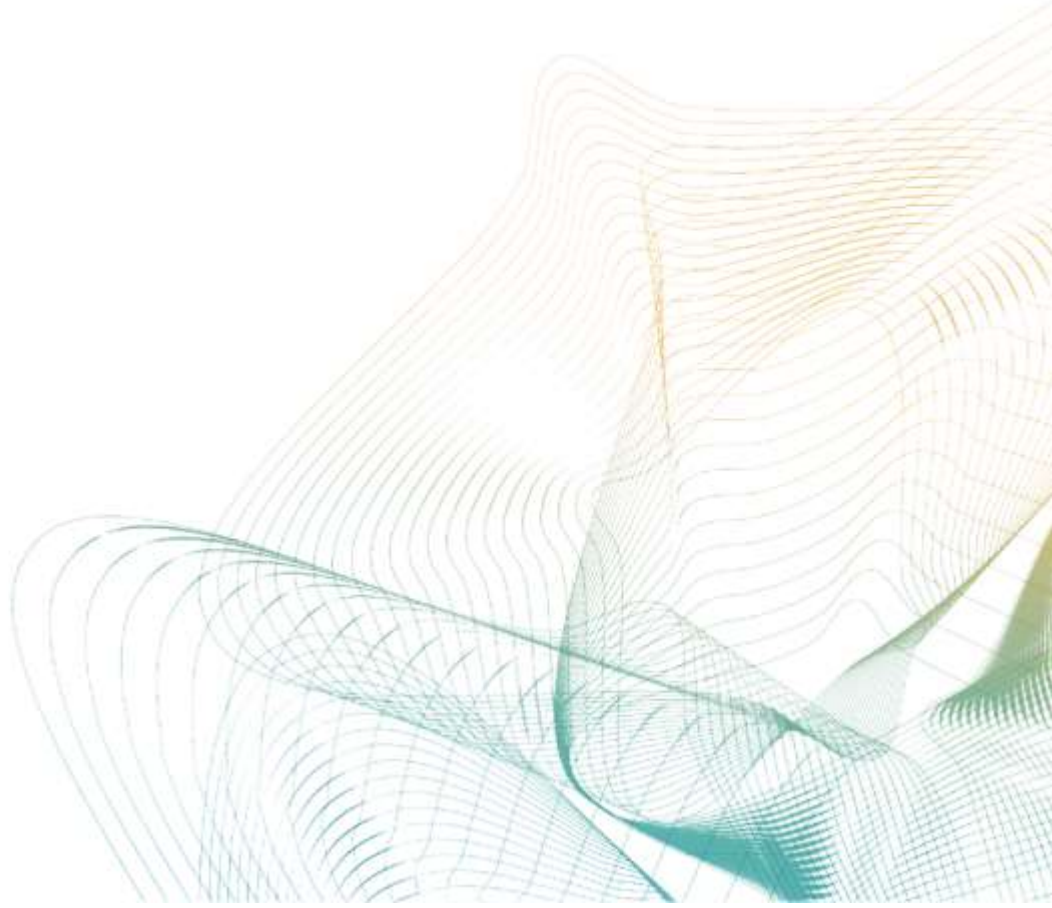

Ağustos Ayı Fiyat Gelişmeleri

4 Eylül 2018

Özet

Ağustos ayında tüketici fiyatları yüzde 2,30 oranında artmış ve yıllık enflasyon 2,05 puan yükselerek yüzde 17,90 olmuştur. Gıda enflasyonu işlenmiş gıda grubundaki olumsuz seyre bağlı olarak bir miktar yükselmiştir. Enflasyondaki artışın ana sürükleyicileri temel mal ve enerji fiyatları olmuştur. İthal içeriği yüksek temel mallarda yüksek oranlı fiyat artışları izlenmiştir. Enerji fiyatlarındaki güçlü artış eğiliminin Eylül ayında da devam etmesi beklenmektedir. Bu dönemde hizmet sektöründe de genele yayılan fiyat artışları izlenmiştir. Üretici fiyatları maliyet baskılarının oldukça güçlendiğine işaret etmiştir. Bu görünüm altında çekirdek göstergelerin yıllık enflasyonu ve ana eğilimi önemli ölçüde yükselmiştir.

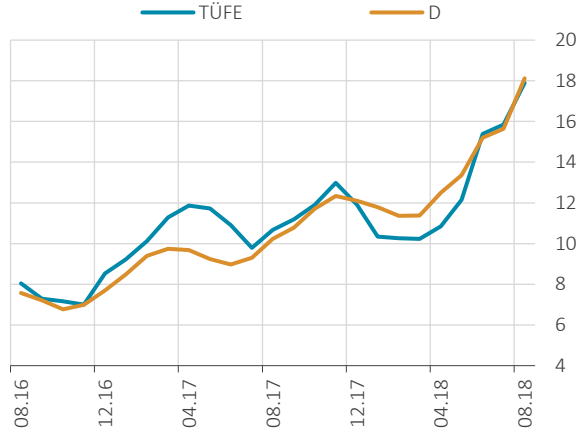
Bu rapor, fiyat istatistiklerinin Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanmasını izleyen iş günü içinde yayımlanmakta ve TCMB'nin bir önceki ayın enflasyon rakamlarına ilişkin ilk görüşlerini ifade etmekte olup, resmi fiyat istatistiklerinin açıklanması ile Para Politikası Kurulu toplantısı arasında geçen süre zarfında aylık enflasyon gelişmelerinin kamuoyu tarafından daha sağlıklı biçimde yorumlanmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Değerlendirmeler

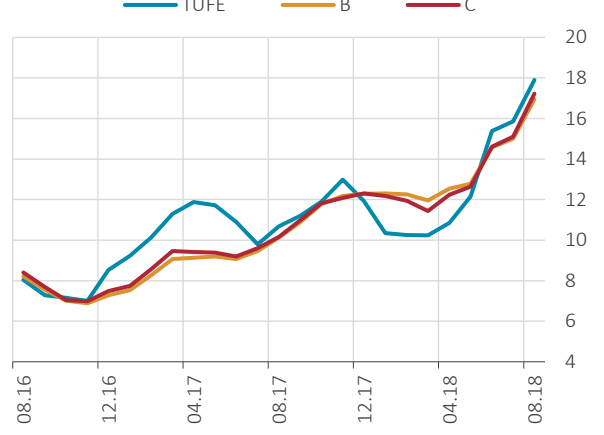
Ağustos ayında tüketici fiyatları yüzde 2,30 oranında artmış ve yıllık enflasyon 2,05 puan yükselerek yüzde 17,90 olmuştur (Grafik 1). Bu dönemde B ve C endekslerinin yıllık değişim oranları sırasıyla 1,94 ve 2,12 puan artarak yüzde 16,95 ve yüzde 17,22 olarak gerçekleşmiştir (Grafik 2).

Alt grupların yıllık tüketici enflasyonuna katkıları incelendiğinde, bir önceki aya göre, temel mal, enerji, hizmet ve altın gruplarının katkılarında sırasıyla 0,98, 0,54, 0,24 ve 0,23 puan artış gözlenmiştir. Bu dönemde gıda ve alkol-tütün gruplarının katkısında ise önemli bir değişim gerçekleşmemiştir.

Grafik 1: TÜFE ve D (Yıllık % Değişim)

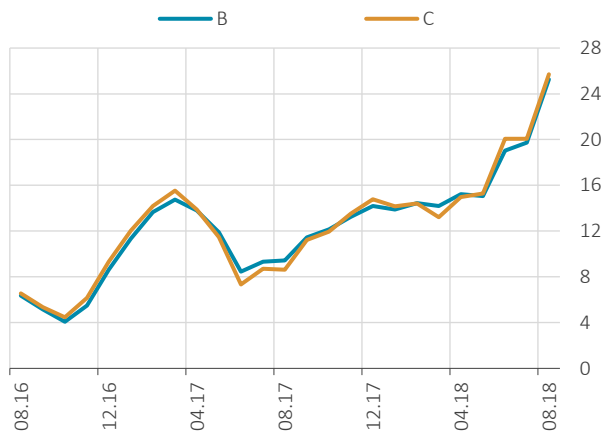

Grafik 2: TÜFE, B ve C (Yıllık % Değişim)

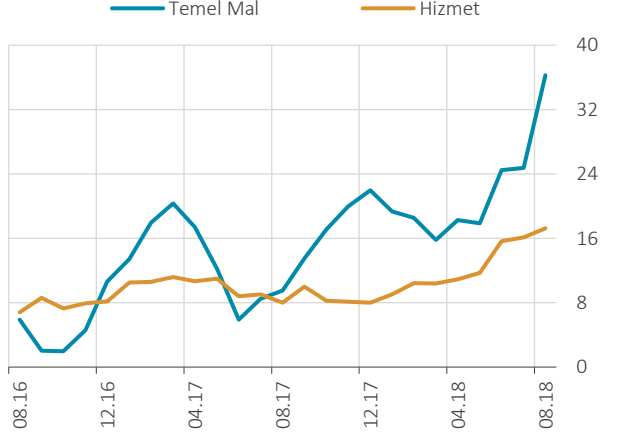

Mevsimsellikten arındırılmış verilerle çekirdek enflasyon göstergelerinin üç aylık ortalamaları incelendiğinde, enflasyonun ana eğiliminde belirgin bir yükseliş gözlenmiştir (Grafik 3). Bu dönemde ana eğilim temel mal grubunda sert bir yükseliş kaydederken, hizmet grubunda bir miktar artmıştır (Grafik 4). Sonuç olarak, çekirdek enflasyon göstergelerinin ana eğiliminde belirgin bir bozulma izlenmiştir.

Grafik 3: B ve C (Mevsimsellikten Arındırılmış, Yıllıklandırılmış 3 Aylık Ortalama % Değişim)

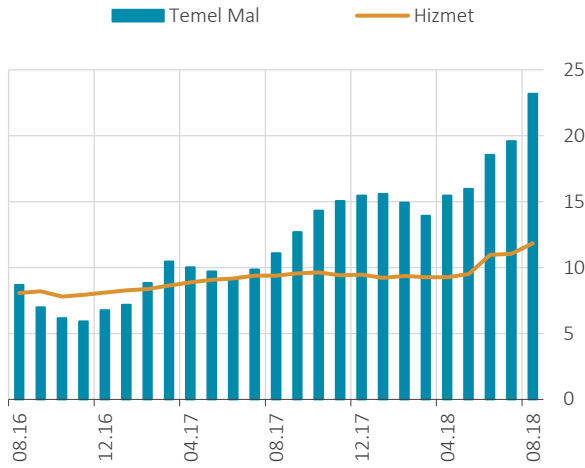
Grafik 4: Temel Mal ve Hizmet (Mevsimsellikten Arındırılmış, Yıllıklandırılmış 3 Aylık Ortalama % Değişim)

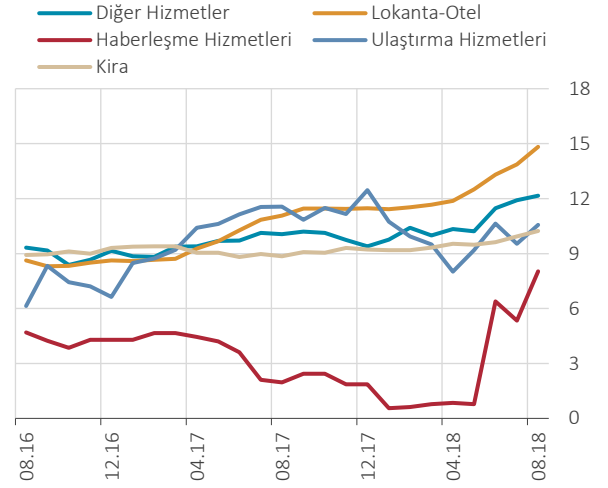
Ağustos ayında hizmet grubu fiyatları yüzde 1,46 oranında yükselmiş, grup yıllık enflasyonu 0,80 puan artarak yüzde 11,84 olmuştur (Grafik 5 ve Tablo 1). Yıllık enflasyon haberleşme, ulaştırma ve lokanta-otel hizmetlerinde daha belirgin olmak üzere tüm alt gruplarda artış kaydetmiştir (Grafik 6). Haberleşme hizmeti fiyatlarındaki artışta cep telefonu görüşme ücretleri belirleyici olmuştur. Grup genelinin aksine uzun süredir düşük seyreden haberleşme hizmetleri enflasyonunda, son aylarda enflasyon görünümündeki bozulmayla birlikte yukarı yönlü bir seyir izlenmektedir. Bu dönemde lokanta-otel

grubunda konaklama hizmet fiyatlarının döviz kuru gelişmeleri ve turizmdeki canlı seyre bağlı olarak yüksek bir aylık artış (yüzde 5,30) kaydettiği, yemek hizmeti fiyatlarındaki artış eğiliminin de sürdüğü gözlenmiştir. Ulaştırma grubunda ise gerek olumlu seyreden turizm gerekse akaryakıt fiyatlarındaki yükselişe bağlı olarak, kara ve havayolu ile yolcu taşımacılığı fiyatlarındaki artışlar öne çıkmıştır. Diğer hizmetler grubunda ise döviz kuruna duyarlı olan sağlık hizmetleri ile bakım-onarım kalemlerinde fiyat artışları izlenmiştir. Genel enflasyon seviyesindeki yükselişe bağlı olarak kira enflasyonundaki yukarı yönlü eğilim Ağustos ayında da devam etmiştir.

Grafik 5: Temel Mal ve Hizmet (Yıllık % Değişim)

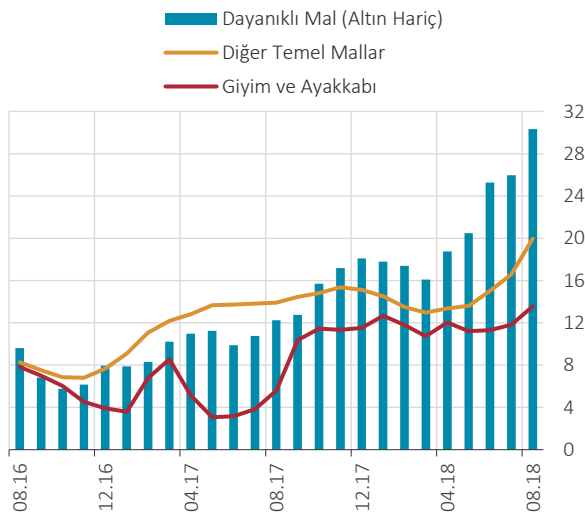

Grafik 6: Hizmetler (Yıllık % Değişim)

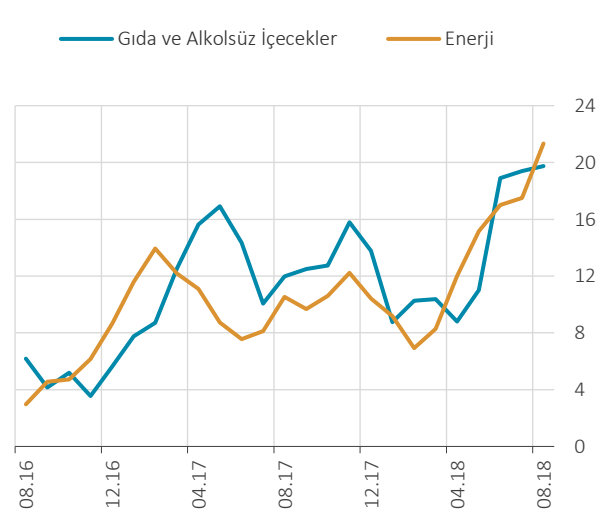

Temel mal grubu yıllık enflasyonu Ağustos ayında 3,60 puan yükselerek yüzde 23,18'e ulaşmıştır (Grafik 5). Bu dönemde yıllık enflasyon tüm alt gruplarda yükselmiştir (Grafik 7). Dayanıklı ve diğer temel mallar grubundaki fiyat artışları döviz kuru kaynaklı olarak genele yayılmaya devam etmiştir. Fiyatları yüzde 5,49 oranında artan dayanıklı mal grubunda, mobilya (yüzde 6,58), otomobil (yüzde 5,99) ve beyaz eşyadaki (yüzde 5,17) yüksek fiyat artışları öne çıkmıştır. Diğer temel mallardaki aylık fiyat artışında ise konutun bakım-onarımına yönelik malzemeler ve kişisel bakım ürünleri gibi ithal bileşeni yüksek ürünler belirleyici olmuştur. Giyim ve ayakkabı grubundaki sezon indirimleri, mevsim normalerine göre daha sınırlı gerçekleşmiştir. Özetle, temel mal grubu enflasyonunun yukarı yönlü seyrinde döviz kuru gelişmeleri ana belirleyici olmuştur.

Grafik 7: Temel Mallar (Yıllık % Değişim)

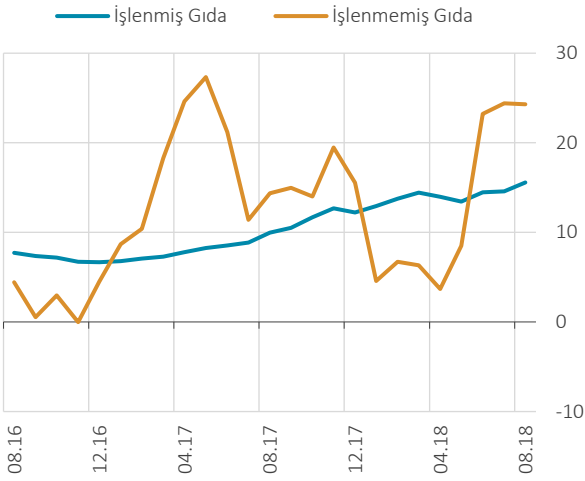
Grafik 8: Gıda ve Enerji (Yıllık % Değişim)

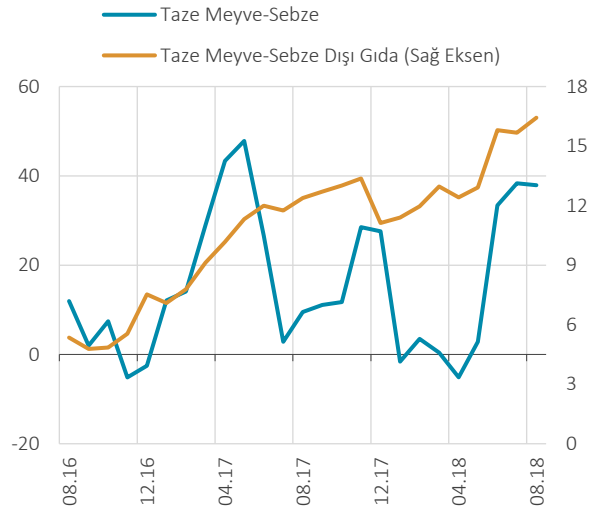
Enerji fiyatları Ağustos ayında yüzde 5,37 oranında artmıştır (Tablo 1). Fiyat artışı alt kalemler geneline yayılırken, bu dönemde elektrik, doğalgaz ve katı yakıt fiyatları sırasıyla yüzde 9,00, yüzde 7,45 ve yüzde 5,34 oranında yükselmiştir. Akaryakıt fiyatları ise ÖTV düzenlemesine bağlı olarak yüzde 5,25 oranında artmıştır. Böylelikle, enerji grubu yıllık enflasyonu 3,85 puan artarak yüzde 21,34'e ulaşmıştır (Grafik 8). Enerji fiyatlarındaki yükselişin, elektrik ve doğalgaz fiyat artışı ile akaryakıt ürünlerine ilişkin ÖTV düzenlemesinin sarkan etkisine bağlı olarak Eylül ayında da sürmesi beklenmektedir.

Gıda ve alkolsüz içecekler yıllık enflasyonu Ağustos ayında 0,35 puan artarak yüzde 19,75 olmuştur (Grafik 8). Yıllık enflasyon işlenmiş gıdada yüzde 15,57'ye yükselirken, işlenmemiş gıdada yüzde 24,31 ile yatay seyretmiştir (Grafik 9). Bu dönemde sebze fiyatlarında kısmi bir düzeltme görülse de mevsimsellikten arındırılmış işlenmemiş gıda fiyatları yataya yakın bir seyir izlemiştir. Bu grupta kırmızı et fiyatları gerilemiş, yumurta, süt ve pirinç fiyatlarında artışlar kaydedilmiştir. Döviz kurunun yanı sıra işlenmemiş gıda grubunda yer alan girdi niteliğindeki ürün fiyatlarının yansımalarının izlendiği işlenmiş gıda grubunda ise fiyatlar yüzde 2,12 ile keskin bir artış kaydetmiştir. Bu grupta ekmek ve tahıllar, süt ürünleri, konserveler ve katı-sıvı yağlarda belirgin olmak üzere alt kalemler geneline yayılan artış eğilimi izlenmiştir. Bu gelişmelerle taze meyve ve sebze dışı gıda grubunda yıllık enflasyon yüzde 16,43 düzeyine ulaşarak yükseliş eğilimini sürdürmüştür (Grafik 10).

Grafik 9: İşlenmiş ve İşlenmemiş Gıda
(Yıllık % Değişim)

Grafik 10: Taze Meyve-Sebze ve Diğer Gıda
(Yıllık % Değişim)

Tablo 1: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Aylık		Yıllık	
	Ağustos 2018	Ağustos 2017	Ağustos 2018	Ağustos 2017
TÜFE	2,30	0,52	17,90	10,68
1. Mallar	2,63	0,43	20,53	11,26
Enerji	5,37	2,03	21,34	10,54
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	0,06	-0,22	19,75	11,97
İşlenmemiş Gıda	-1,90	-1,83	24,31	14,37
Taze Meyve-Sebze	-6,12	-5,80	37,91	9,54
Diğer İşlenmemiş	0,63	0,23	17,63	16,89
İşlenmiş Gıda	2,12	1,25	15,57	9,95
Ekmek ve Tahıllar	1,99	0,48	13,75	8,54
Diğer İşlenmiş	2,19	1,69	16,59	10,75
Enerji ve Gıda Dışı Mallar	3,37	0,26	20,73	11,12
Temel Mallar	3,24	0,22	23,18	11,08
Dayanıklı Mallar (Altın Hariç)	5,49	1,98	30,31	12,26
Giyim ve Ayakkabı(*)	-1,65	-3,16	13,56	5,59
Diğer Temel Mallar	3,39	0,49	19,96	13,91
Alkollü İçecekler ve Tütün	0,42	0,05	1,81	10,40
Altın	17,41	1,87	53,47	13,02
2. Hizmetler	1,46	0,73	11,84	9,40
Kira	1,04	0,76	10,23	8,85
Lokanta ve Oteller	1,88	1,03	14,83	11,07
Ulaştırma Hizmetleri	1,26	0,31	10,57	11,57
Haberleşme Hizmetleri	2,40	-0,14	8,03	1,96
Diğer Hizmetler	1,15	0,93	12,16	10,06
3. Temel Göstergeler				
B - İşlenmemiş Gıda Ürünleri, Enerji, Alkollü İçkiler ve Tütün ile Altın Hariç TÜFE	2,31	0,62	16,95	10,12
C - Enerji, Gıda ve Alkolsüz İçecekler, Alkollü İçkiler ile Tütün Ürünleri ve Altın Hariç TÜFE	2,35	0,49	17,22	10,16
D - İşlenmemiş Gıda, Alkollü İçecekler ve Tütün Ürünleri Hariç TÜFE	3,02	0,85	18,12	10,23

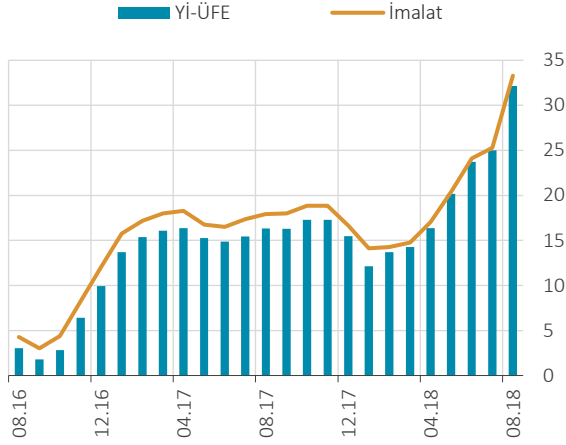
Kaynak: TÜİK.

(*) Giyim hizmetlerini içermemekte olup, sadece malları kapsamaktadır.

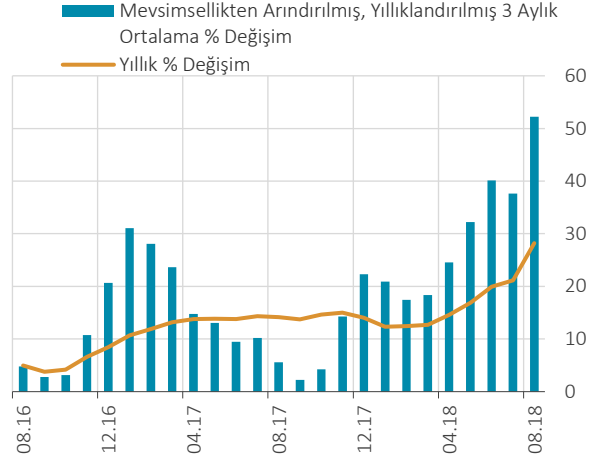
Yİ-ÜFE

Yurt içi üretici fiyatları Ağustos ayında yüzde 6,60 oranında artmış, yıllık enflasyon 7,13 puan yükselişle endeks tarihinin en yüksek seviyesi olan yüzde 32,13'e ulaşmıştır (Grafik 11). Alt gruplar geneline yayılan güçlü fiyat artışlarında son dönemde Türk lirasında gözlenen değer kaybı eğilimi belirleyici olmuştur. İmalat sanayi yıllık enflasyonu bu dönemde 8,01 puan artarak yüzde 33,29'a yükselmiştir. Bu gelişmelerle, petrol ve ana metal hariç imalat sanayi fiyatlarının mevsimsellikten arındırılmış ana eğilimi önemli ölçüde hızlanmıştır (Grafik 12).

Grafik 11: Yİ-ÜFE ve İmalat (Yıllık % Değişim)

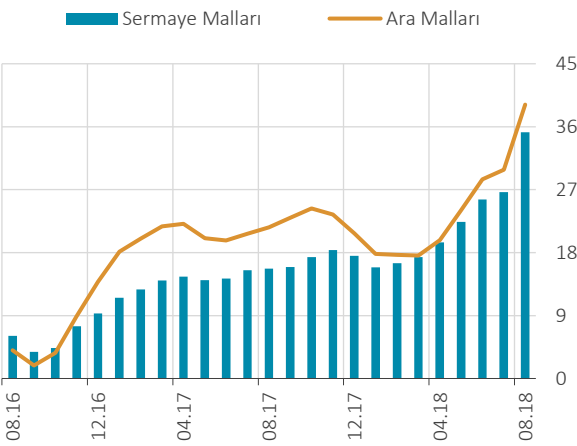

Grafik 12: Petrol ve Ana Metal Hariç İmalat

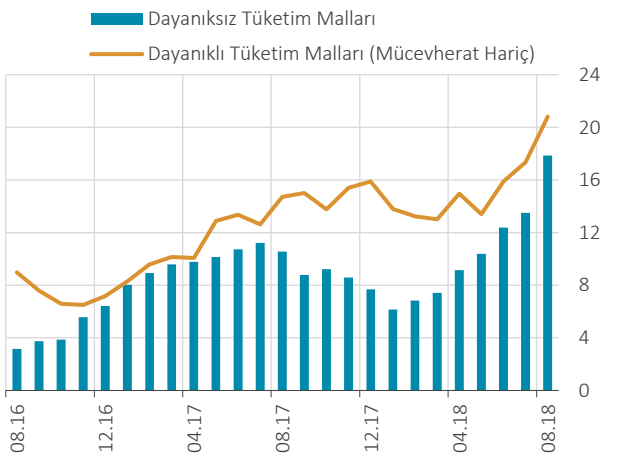

Ana sanayi gruplarına göre incelendiğinde, tüm gruplarda güçlü fiyat artışları ve yıllık enflasyonlarda yükseliş izlenmiştir (Tablo 3 ve Grafik 13-14). Ağustos ayında ara malı fiyatlarındaki artışta, demir-çelik, plastik, temel kimyasallar, tekstil ve kâğıt ürünleri öne çıkarken, sermaye malı fiyatlarında gözlenen artışta metal yapı ürünleri, motorlu kara taşıtları ile parça-aksesuarları ve makineler belirleyici olmuştur. Bu dönemde dayanıklı tüketim malları fiyatları mobilya, ev aletleri ve tüketici elektroniği, dayanıksız tüketim malları fiyatları ise tüketici tekstili, giyim, gıda ürünleri ve basım hizmetleri öncülüğünde yükselmiştir. Sonuç olarak, Ağustos ayında, tüketici fiyatları üzerindeki üretici fiyatları kaynaklı maliyet baskıları oldukça güçlenmiştir.

Grafik 13: Ara ve Sermaye Malları (Yıllık % Değişim)

Grafik 14: Tüketim Malları (Yıllık % Değişim)

Tablolar

Tablo 2: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık	Ağustos 2018		Ağustos 2017	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
TÜFE	100,00	2,30	17,90	0,52	10,68
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	23,03	0,06	19,75	-0,22	11,97
Alkollü İçecekler ve Tütün	5,14	0,42	1,81	0,05	10,40
Giyim ve Ayakkabı	7,21	-1,59	13,59	-3,09	5,65
Konut	14,85	3,85	16,30	0,71	7,76
Ev Eşyası	7,66	4,56	23,76	1,66	8,73
Sağlık	2,64	0,88	12,57	0,18	11,66
Ulaştırma	17,47	4,45	27,13	2,05	17,38
Haberleşme	3,91	2,63	7,35	0,08	1,77
Eğlence ve Kültür	3,39	2,61	12,15	0,34	11,19
Eğitim	2,67	0,79	8,65	2,79	10,30
Lokanta ve Oteller	7,27	1,88	14,83	1,03	11,07
Çeşitli Mal ve Hizmetler	4,76	5,85	23,23	0,71	10,89

Kaynak: TÜİK.

Tablo 3: Yİ-ÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık	Ağustos 2018		Ağustos 2017	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
Yİ-ÜFE	100,00	6,60	32,13	0,85	16,34
Madencilik	3,26	5,69	30,80	0,89	11,35
İmalat	89,02	7,31	33,29	0,86	17,94
Petrol Ürünleri Hariç İmalat	86,52	6,70	31,08	0,74	17,02
Petrol ve Ana Metal Ürünleri Hariç İmalat	79,60	6,20	28,21	0,37	14,14
Elektrik, Gaz Üretimi ve Dağıtım	6,74	-1,20	20,66	0,77	0,11
Su Temini	0,98	1,52	8,30	0,36	11,26
Ana Sanayi Kollarına Göre Yİ-ÜFE					
Ara Mali		8,42	39,16	1,17	21,61
Dayanıklı Tüketim Malları		5,65	22,58	1,74	14,21
Dayanıklı Tüketim Malları (Mücevherat Hariç)		4,77	20,82	1,75	14,71
Dayanıksız Tüketim Malları		3,63	17,86	-0,21	10,55
Sermaye Mali		7,67	35,23	0,84	15,71
Enerji		6,05	42,23	1,79	12,51

Kaynak: TÜİK.